כיתה ח' | ספרות | שיעור 3 מתוך 4 | 45 דק'

ממלכתי וחמ"ד: מתאים לכיתה ח'. היצירות הנלמדות משתנות בין הזרמים ובין בתי הספר; בדקו את רשימת היצירות של בית הספר ושל הפיקוח בזרם שלכם.

פסחזון: מחפץ לחבר, והלילה בשדה

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יעקבו אחר השינוי ביחס של יואבי לחזיר ויזהו האנשה
- התלמידים יפרשו את רגע השיא ואת הסוף: למה יואבי לא שובר את החזיר
- התלמידים יציעו פירוש לסמל: מה מייצג פסחזון

❓ השאלה הגדולה של היחידה

האם אפשר לחנך ילד לערך בעזרת כסף ופרס, ומה קורה כשהילד לומד ערך אחר מזה שרצו ללמד אותו?

בשיעור הזה מוסיפים לשאלה ראיה חדשה מהסיפור. בשיעור 4 חוזרים אליה.

🧪 פתיחה חלופית: ניסוי מחשבתי

אפשר לפתוח בה במקום הפתיחה שבמהלך השיעור, או לצידה.

מה היה קורה אם פסחזון היה יכול לומר משפט אחד בלבד, ברגע שאבא מרים את הפטיש? כל תלמיד כותב את המשפט על פתק, וקוראים כמה בקול. מכאן עוברים להאנשה: איך הסיפור נותן לחזיר "קול" בלי שהוא מדבר.

📖 הסבר למורה

בסיפור החזיר אינו רק "קופה": יואבי מדבר אליו ("פסחזון, תיזהר! אתה מחרסינה"), דואג לו, אומר שהוא אוהב אותו יותר מאבא ואמא, ורואה אותו מחייך תמיד, גם כשלא מכניסים לו מטבע. זו האנשה: נותנים לחפץ תכונות של אדם. רגע השיא הוא כשאבא שם פטיש ביד של יואבי. עכשיו, כשהוא יכול לקבל את הבובה, הוא כבר לא רוצה אותה במחיר הזה: "שימות הבארט סימפסון!". כשאבא מרים את הפטיש בעצמו, יואבי עוצר אותו בתחבולה: הוא מבקש עוד שקל ועוד יום. בלילה הוא מתגנב עם פסחזון מהבית, הולך איתו בחושך ומשאיר אותו בשדה קוצים ("חזירים מתים על שדות"). זה מעשה של מרד שקט ושל אהבה: הילד לא מתווכח עם אבא, הוא מציל את החבר שלו. אבל הסוף גם עצוב: כדי להציל את פסחזון, יואבי נפרד ממנו, והסיפור מרמז שלא יראו זה את זה שוב. אפשר לקרוא את החזיר כסמל: לתמימות של

הילדות, לחברות, או לכל מה שאין לו מחיר. כדאי לתת לתלמידים להציע פירושים שונים, כל עוד הם מבוססים על הטקסט.

📚 הטקסט

קוראים שוב את המחצית השנייה של הסיפור, מהמקום שבו יואבי מספר על החזיר ועל השם שנתן לו ועד הסוף.

את הסיפור המלא קוראים מתוך המקראה או ספר הלימוד שבכיתה. כאן אין את נוסח הסיפור (זכויות יוצרים), רק ציטוטים קצרים של כמה מילים, והפעילויות מפנות למקומות בטקסט.

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

חומרים: מקראה, דף עבודה, לוח

1. פתיחה: יש לכם חפץ שלא הייתם מוכרים בשום מחיר? למה? (שיתוף קצר) (5 דקות)
2. קריאה חוזרת של החלק השני. התלמידים מסמנים כל מקום שבו יואבי מתייחס לחזיר כמו לאדם. (10 דקות)
3. הסבר: האנשה, רגע השיא, סמל וסוף פתוח. (7 דקות)
4. פעילות: "גרף רגשות" של יואבי לאורך הסיפור (מהבובה, דרך החזיר והפטיש, ועד השדה), בזוגות. (13 דקות)
5. שאלות ניתוח וסיכום: מה מייצג פסחזון? (10 דקות)

💬 שאלות לניתוח

הבנה (מה כתוב בסיפור?)

1. מה עושה יואבי שמראה שהחזיר חשוב לו? תנו שתי דוגמאות מהסיפור.
2. מה קורה כשאבא מביא את הפטיש, ומה יואבי עושה בלילה?

פרשנות (מה זה אומר?)

1. למה יואבי כבר לא רוצה את הבובה כשהוא סוף-סוף יכול לקבל אותה?
2. מה יכול לייצג פסחזון? הציעו שני פירושים ונמקו כל אחד מהטקסט.
3. האם הסוף שמח או עצוב? יואבי מציל את פסחזון, אבל מה הוא מפסיד?

הערכה (מה דעתי?)

1. האם יואבי עשה את הדבר הנכון כשהוציא את החזיר מהבית בלי לספר לאבא? נמקו.

🏁 סיכום השיעור

כל תלמיד כותב שאלה אחת שהיה רוצה לשאול את יואבי, ושאלה אחת לאבא. בוחרים שתיים לדיון קצר.

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק שתי שורות:

1. דבר אחד שלמדתי היום: _____
2. שאלה אחת שעדיין יש לי: _____

טיפ: שאלות על הסוף ("למה דווקא שדה קוצים?") הן חומר מצוין למשימת הכתיבה בשיעור 4.

💡 הערות למורה

הסוף עלול לעורר אצל חלק מהתלמידים צחוק ואצל אחרים עצב; שתי התגובות לגיטימיות, וזה חלק מהקסם של הסיפור (הומור ועצב יחד). למתקשים: בגרף הרגשות לתת סמיילים במקום מילים.
למתקדמים: להשוות בין ההתחלה לסוף: מה השתנה בבקשה של יואבי, ומה נשאר?

📝 בדף העבודה

פסחזון והסוף של הסיפור: 7 שאלות, ומחוון מלא בעמוד השני.

חדש: ★ שאלת אתגר לתלמידים חזקים בסוף הדף, וגרסה עם תמיכה (מחסן מילים, משפטי פתיחה, פחות שאלות, ומחוון משלה) לתלמידים שזקוקים לעזרה. בסוף כל דף: כרטיס יציאה.

מקורות

- אתגר קרת, "לשבור את החזיר" (סיפור קצר). קוראים מתוך המקראה או ספר הלימוד שבכיתה.

מחוון: פסחזון והסוף של הסיפור

1. ב.
2. תשובות אפשריות מהטקסט: נותן לו שם, מדבר אליו ("פסחזון, תיזהר! אתה מחרסינה"), שומר שלא ייפול מהשולחן, אומר שהוא אוהב אותו יותר מאבא ואמא, שותה בשבילו את השוקו עם הקרום, מבקש מאבא להפסיק לנער אותו.
3. אבא שם ליואבי פטיש ביד ומבקש שישבור את החזיר. יואבי מסרב ("לא רוצה סימפסון"), ואבא מרים את הפטיש כדי לשבור בעצמו. יואבי תופס לו את הרגל ומבקש עוד שקל, לשבור "מחר", וכך מרוויח זמן. בלילה הוא מתגנב עם פסחזון לשדה קוצים ומשאיר אותו שם.
4. כי בינתיים החזיר נעשה לו חבר, והחבר חשוב לו יותר מהבובה. המחיר של הבובה הוא לשבור את החבר, והוא לא מוכן לשלם אותו ("שימות הבארט סימפסון!").
5. פירושים אפשריים: חברות ונאמנות; התמימות של הילדות; דברים שאין להם מחיר; הדמיון של הילד מול העולם המעשי של המבוגרים. לקבל כל פירוש מנומק מהטקסט.
6. אין תשובה אחת. שמח: יואבי הציל את החבר שלו והיה נאמן לו. עצוב: הוא נפרד ממנו לתמיד, ויתר על הכסף שחסך, והחזיר נשאר לבד בשדה. תשובה טובה מזכירה את שני הצדדים (הומור ועצב יחד, כמו בהרבה סיפורים של קרת).
7. שאלת הערכה. תשובה מלאה: עמדה + נימוק + קשר לסיפור. אפשר לטעון שעשה נכון (נאמנות, אומץ, ניסה לדבר ואבא לא הקשיב) או שלא (שיקר לאבא, ויתר על מה שחסך, לא שיתף את אמא).
8. ★ אתגר (לא חובה): פירושים אפשריים: מקום רחוק מהבית שבו אבא לא ימצא אותו; הקוצים כסמל לכאב של הפרידה; העולם שבחוץ, שאינו מוגן כמו החדר של יואבי; חופש שיש לו מחיר. לקבל כל שני פירושים שונים ומנומקים.